

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Postboks 8112 Dep
0030 OSLO

Deres ref
14/6106-3

Vår ref.
2014/22571 SIGSTO

Dato
12.12.2014

Høring - Endringer i offentleglova - viderebruk av offentlig informasjon og gjennomføring av EUs endringsdirektiv til viderebruksdirektivet

Vi viser til høringsbrev av 13. oktober 2014 om endringer i offentleglova for å gjennomføre EUs endringsdirektiv til viderebruksdirektivet.

1. Utvidelse av direktivets virkeområde til også å gjelde arkiv, bibliotek og museum

Utgangspunktet er at Arkivverket allerede er bundet av bestemmelsene om viderebruk i offentleglova og offentlegforskrifta, og at disse bestemmelsene allerede ivaretar viktige punkter i endringsdirektivet. Departementet anser det ikke nødvendig med lov- eller forskriftsendring for å følge opp dette utover forslag til særbestemmelse om anledning til å kreve betaling i offentlegforskrifta. Vi har ikke merknader til dette.

Vi vil likevel påpeke at erfaringene med bestemmelsene om viderebruk så langt er begrenset, og det er knyttet betydelig usikkerhet til hvor krevende dette vil bli for Arkivverket framover. Arkivverkets ansvar for offentlig informasjon beror på hva som avleveres fra arkivskaperne.

2. Krav til former og format for tilgjengeliggjøring

Departementet foreslår et nytt tredje ledd i offentleglova § 30:

”Verksemder som nemnde i andre ledd skal gjere sine dokument med tilhøyrande metadata tilgjengelege i alle format eller språkversjonar som allereie finnast og, dersom det er mogeleg og føremålsteneleg, i maskinleselege format”

Et maskinleselig format er øverst på side 18 i høringsnotatet definert som ”et filformat strukturert slik at programvare enkelt kan påvise, gjenkjenne og trekke ut bestemte data, herunder individuelle opplysninger og deres interne struktur.”

Vi reiser spørsmål ved at data skal være tilgjengelige i alle eksisterende formater.

Arkivverket produserer transkriberte data og digitale bilder for tilgjengeliggjøring i Digitalarkivet. Når det gjelder transkriberte data, er vårt rådataformat XML og andre aktuelle produktformater som CSV, JSON (fra API) og RDF åpne og maskinleselige. Det gjelder også digitale bilder i formatene TIFF, JPG2000, PNG og JPG.

Det vil være ressurskrevende å vedlikeholde alle våre aktuelle datasett i flere formater. Enkelte datasett finnes i flere versjoner, som representerer ulike steg i den interne bearbeidingen av dataene. Vi skiller for eksempel mellom ulike formater for publisering og langtidslagring.

En depotinstitusjon bør være unntatt fra krav om tilrettelegging for viderebruk når det gjelder formater som produseres særskilt for langtidslagring. Langtidslagringsformatene oppbevares i sikringsmagasinene og legger dårlig til rette for viderebruk. Det vil kreve mye ekstra ressurser om disse lagringsformatene skulle endres for å tilrettelegge for viderebruk. Vi mener derfor at formatene for langtidslagring bør unntas.

Arkivverket bør kunne satse på ett format for tilrettelegging for viderebruk, for eksempel det API-baserte eller RDF.

Dersom denne bestemmelsen skal tolkes slik at også formater som produseres særskilt for langtidslagring og andre mindre hensiktsmessige formater skal være omfattet av plikten til å gjøre tilgjengelig, ber vi om at ordlyden endres. Dersom bestemmelsen skal tolkes slik at dette faller utenfor, ber vi om at det presiseres nærmere.

3. Klage

Vi deler departementets syn om at klagereglene i offentleglova og andre forvaltningsrettslige regelverk oppfyller Norges forpliktelser etter direktivet. Etter vårt syn bør det ikke opprettes et eget klageorgan for saker om viderebruk.

Etter endringsdirektivet artikkel 4 nr. 3 skal ikke bibliotek, museum og arkiv ha plikt til å henvise til rettighetshaver eller lisensgiver hvis avslag på anmodning gis med grunnlag i tredjeparts opphavsrett. Departementet vil ikke foreslå en lignende bestemmelse i implementeringen. Etter vårt syn er det imidlertid grunn

til å innføre samme unntak her. Departementet grunngir ikke hvorfor tilsvarende unntak ikke foreslås her. Vi vil imidlertid vise til at avleverte arkiver er dokumenter skapt av andre. Det vil ofte kunne være forbundet med betydelig arbeid å avdekke og avklare hvem som har opphavsrett til materiale som befinner seg i våre depoter.

4. Marginalkost som nytt utgangspunkt for kostnadsberegning, men med enkelte unntak.

Endringsdirektivet artikkel 6 gir anledning til å kreve gebyr for viderebruk, men det skal begrenses til marginalkost knyttet til reproduksjon og distribusjon av informasjon. Dermed vil det ikke lenger være anledning til å ta betalt for kostnader ved innsamling og produksjon av informasjonen. Det er imidlertid gitt egne beregningsregler for arkiv, bibliotek og museum som utvider adgangen til å ta gebyr. Vi støtter departementets forslag om særregulering i offentligforskrifta § 4 sjuende ledd, som fastsetter at slike institusjoner kan kreve betaling for faktiske kostnader til *bevaring og lisensiering* i tillegg til kostnader som nevnt i andre til femte ledd (blant annet kostnader ved kopiering til annet lagringsmedium enn papir og informasjon som blir produsert eller utarbeidet utelukkende for å dekke et behov hos eksterne aktører).

Etter vår oppfatning hadde det vært en fordel om uttrykket *lisensiering* ble nærmere forklart i forbindelse med at det tas inn i forskriften.

5. Økte krav om gjennomsiktighet, med vekt på åpenhet om kostnadsberegninger og vilkår.

Endringsdirektivet artikkel 6 nr. 3 krever at offentlige myndigheter skal beregne samlede avgifter i henhold til objektive, åpne og kontrollerbare kriterier. Denne bestemmelsen er imidlertid avgrenset mot arkiv, bibliotek og museum. Departementet foreslår likevel at kravet skal gjelde for slike institusjoner. Vi ser det ikke som problematisk at Arkivverket skal være underlagt dette kravet.

6. Standardlisenser

Offentleglova § 7 andre ledd krever at standardlisens skal være tilgjengelig i digitalt format og må kunne behandles elektronisk. Departementet vil evaluere bruken av NLOD i 2015 og ber om høringsinstansenes syn på framtidige lisensieringsordninger for viderebruk av offentlig informasjon. Arkivverket har sett behov for å benytte internasjonalt kjente lisenser. Derfor ble folketellingen 1910 tilbudt på data.norge.no under *Creative Commons Navngivelse 3.0 Norge (CCBY 3.0 NO)*. Etter vår oppfatning bør vi bruke internasjonalt kjente lisenser.

7. ”Et moderat forbud mot eksklusive avtaler”

Det vil kunne være aktuelt for Arkivverket å inngå avtaler om samarbeid med eksterne om for eksempel transkribering mot at den som transkriberer får eksklusiv rett til det digitale sluttresultatet i en begrenset periode. Eksklusiviteten gjelder ikke

tilgangen til det offentlige materialet som digitaliseres. Vi deler departementets oppfatning om at det ikke er nødvendig å endre norsk regulering på dette punktet.

Med hilsen

Helga Hjorth
fung. stabsdirektør

Sigrid Stokstad
seniorrådgiver

Kopi: Kulturdepartementet